

BINA VE MAKSUD'DAN DERSLER

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اعْلَمْ

أَنَّ أَبْوَابَ التَّصْرِيفِ خَمْسَةٌ وَثَلَاثُونَ بَابًا،

سِتَّةٌ مِنْهَا لِلثَّلَاثِيِّ الْمَجْرَدِ.

البَابُ الْأَوَّلُ

فَعَلَ يَفْعُلُ، مَوْزُونُهُ نَصَرَ يَنْصُرُ،

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ عَيْنُ فِعْلِهِ مَفْتُوحًا فِي الْمَاضِي وَمَضْمُومًا فِي الْمَضَارِعِ،

وَبِنَاؤُهُ لِلتَّعْدِيَةِ غَالِبًا،

وَقَدْ يَكُونُ لَازِمًا

مِثَالُ الْمِتَعَدِّي نَحْوُ: نَصَرَ زَيْدٌ عَمْرًا.

وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: خَرَجَ زَيْدٌ.

البَابُ الثَّانِي

فَعَلَ يَفْعُلُ، مَوْزُونُهُ ضَرَبَ يَضْرِبُ،

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ عَيْنُ فِعْلِهِ مَفْتُوحًا فِي الْمَاضِي وَمَكْسُورًا فِي الْمَضَارِعِ،

وَبِنَاؤُهُ أَيْضًا لِلتَّعْدِيَةِ غَالِبًا، وَقَدْ يَكُونُ لَازِمًا.

مِثَالُ الْمِتَعَدِّي نَحْوُ: ضَرَبَ زَيْدٌ عَمْرًا.

وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: جَلَسَ زَيْدٌ

البَابُ الثَّالِثُ

فَعَلَ يَفْعَلُ، مَوْزُونُهُ فَتَحَ يَفْتَحُ،

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ عَيْنُ فِعْلِهِ مَفْتُوحًا فِي الْمَاضِي وَالْمِضَارِعِ وَبِنَاؤُهُ أَيْضًا لِلتَّعْدِيَةِ
غَالِبًا، وَقَدْ يَكُونُ لَازِمًا.

مِثَالُ الْمُتَعَدِّي نَحْوُ: فَتَحَ زَيْدٌ الْبَابَ.

وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: ذَهَبَ زَيْدٌ.

البَابُ الرَّابِعُ

فَعَلَ يَفْعَلُ، مَوْزُونُهُ عَلِمَ يَعْلَمُ،

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ عَيْنُ فِعْلِهِ مَكْسُورًا فِي الْمَاضِي، وَمَفْتُوحًا فِي الْمِضَارِعِ،
وَبِنَاؤُهُ أَيْضًا لِلتَّعْدِيَةِ غَالِبًا، وَقَدْ يَكُونُ لَازِمًا.

مِثَالُ الْمُتَعَدِّي نَحْوُ: عَلِمَ زَيْدٌ الْمَسْأَلَةَ.

وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: وَجَلَ زَيْدٌ.

البَابُ الْخَامِسُ

فَعَلَ يَفْعَلُ، مَوْزُونُهُ حَسَنَ يَحْسُنُ.

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ عَيْنُ فِعْلِهِ مَضْمُومًا فِي الْمَاضِي وَالْمِضَارِعِ،
وَبِنَاؤُهُ لَا يَكُونُ إِلَّا لَازِمًا نَحْوُ: حَسَنَ زَيْدٌ.

البَابُ السَّادِسُ

فَعِلٌ يَفْعِلُ، مَوْزُونُهُ حَسِبَ يَحْسِبُ.

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ عَيْنُ فِعْلِهِ مَكْسُورًا فِي الْمَاضِي وَالْمَضَارِعِ،

وَبِنَاؤُهُ أَيْضًا لِلتَّعْدِيَةِ غَالِبًا وَقَدْ يَكُونُ لَازِمًا.

مِثَالُ الْمِتَّعَدِيِّ نَحْوُ: حَسِبَ زَيْدٌ عَمْرًا فَاضِلًا.

وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: وَرِثَ زَيْدٌ.

وَأَثْنَا عَشَرَ بَابًا مِنْهَا لِمَا زَادَ عَلَى الثَّلَاثِيِّ

وَهُوَ ثَلَاثَةٌ أَنْوَاعٍ:

النَّوْعُ الْأَوَّلُ: وَهُوَ مَا زِيدَ فِيهِ حَرْفٌ وَاحِدٌ عَلَى الثَّلَاثِيِّ

وَهُوَ ثَلَاثَةٌ أَبْوَابٍ:

البَابُ الْأَوَّلُ:

أَفْعَلٌ يَفْعِلُ إِفْعَالًا، مَوْزُونُهُ أَكْرَمَ يُكْرِمُ إِكْرَامًا.

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى أَرْبَعَةِ أَحْرَفٍ، بِزِيَادَةِ الْهَمْزَةِ فِي أَوَّلِهِ.

وَبِنَاؤُهُ لِلتَّعْدِيَةِ غَالِبًا، وَقَدْ يَكُونُ لَازِمًا.

مِثَالُ الْمِتَّعَدِيِّ نَحْوُ: أَكْرَمَ زَيْدٌ عَمْرًا.

وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: أَصْبَحَ الرَّجُلُ.

البَابُ الثَّانِي:

فَعَلٌ يُفَعَّلُ تَفْعِيلًا، مَوْزُونُهُ فَرَحٌ يُفَرِّحُ تَفْرِيحًا.

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى أَرْبَعَةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ حَرْفٍ وَاحِدٍ بَيْنَ الْفَاءِ وَالْعَيْنِ مِنْ جِنْسِ عَيْنِ فِعْلِهِ، وَبِنَاؤُهُ لِلتَّكْنِيزِ غَالِبًا، وَهُوَ قَدْ يَكُونُ فِي الْفِعْلِ

نَحْوُ: طَوَّفَ زَيْدٌ الْكَعْبَةَ.

وَقَدْ يَكُونُ فِي الْفَاعِلِ نَحْوُ: مَوَّتَ الْإِبِلُ.

وَقَدْ يَكُونُ فِي الْمَفْعُولِ نَحْوُ: غَلَّقَ زَيْدٌ الْأَبْوَابَ.

البَابُ الثَّلَاثُ:

فَاعِلٌ يُفَاعِلُ مُفَاعَلَةً وَفِعَالًا وَفِيْعَالًا،

مَوْزُونُهُ قَاتَلَ يُقَاتِلُ مُقَاتَلَةً وَقِتَالًا وَقِيْتَالًا.

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى أَرْبَعَةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ الْأَلْفِ بَيْنَ الْفَاءِ وَالْعَيْنِ. وَبِنَاؤُهُ لِلْمُشَارَكَةِ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ غَالِبًا، وَقَدْ يَكُونُ لِلْوَاحِدِ. مِثَالُ الْمُشَارَكَةِ بَيْنَ

الْإِثْنَيْنِ نَحْوُ: قَاتَلَ زَيْدٌ عَمْرًا.

وَمِثَالُ الْوَاحِدِ نَحْوُ: قَاتَلَهُمُ اللَّهُ.

النَّوعُ الثَّانِي:

وَهُوَ مَا زِيدَ فِيهِ حَرْفَانِ عَلَى الثَّلَاثِيِّ الْمَجْرَدِ وَهُوَ خَمْسَةُ أَبْوَابٍ:

البَابُ الْأَوَّلُ:

انْفَعَلَ يَنْفَعِلُ انْفِعَالًا مَوْزُونُهُ انْكَسَرَ يَنْكَسِرُ انْكِسَارًا.

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى خَمْسَةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ الْهَمْزَةِ وَالنُّونِ فِي أَوَّلِهِ.

وَبِنَاؤُهُ لِلْمَطَاوَعَةِ،

نَحْوُ: كَسَرْتُ الزُّجَاجَ فَانْكَسَرَ ذَلِكَ الزُّجَاجُ؛

البَابُ الثَّانِي:

افْتَعَلَ يَفْتَعِلُ افْتِعَالًا، مَوْزُونُهُ اجْتَمَعَ يَجْتَمِعُ اجْتِمَاعًا.

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى خَمْسَةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ الْهَمْزَةِ فِي أَوَّلِهِ وَالتَّاءِ

بَيْنَ الْفَاءِ وَالْعَيْنِ.

وَبِنَاؤُهُ لِلْمَطَاوَعَةِ أَيْضًا

نَحْوُ: جَمَعْتُ الْإِبِلَ فَاجْتَمَعَ ذَلِكَ الْإِبِلُ.

البَابُ الثَّالِثُ:

افْعَلَّ يَفْعَلُّ افْعِلَالًا، مَوْزُونُهُ أَحْمَرٌ يَحْمَرُّ أَحْمَرَارًا.
وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى خَمْسَةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ الْهَمْزَةِ فِي أَوَّلِ هِ وَحَرْفِ
آخَرَ مِنْ جِنْسِ لَامِ فِعْلِهِ فِي آخِرِهِ.
وَبِنَاؤُهُ لِمُبَالَغَةِ اللَّازِمِ.
وَقِيلَ: لِلْأَلْوَانِ وَالْعُيُوبِ.
مِثَالُ الْأَلْوَانِ نَحْوُ: أَحْمَرٌ زَيْدٌ.
وَمِثَالُ الْعُيُوبِ نَحْوُ: اعْوَرَّ زَيْدٌ.

البَابُ الرَّابِعُ:

تَفَعَّلَ يَتَفَعَّلُ تَفَعُّلًا، مَوْزُونُهُ تَكَلَّمَ يَتَكَلَّمُ تَكَلُّمًا.
وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى خَمْسَةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ التَّاءِ فِي أَوَّلِهِ وَحَرْفِ آخَرَ
مِنْ جِنْسِ عَيْنِ فِعْلِهِ بَيْنَ الْفَاءِ وَالْعَيْنِ.
وَبِنَاؤُهُ لِلتَّكْلِيفِ،

البَابُ الخَامِسُ:

تَفَاعَلَ يَتَفَاعَلُ تَفَاعُلًا، مَوْزُونُهُ تَبَاعَدَ يَتَبَاعَدُ تَبَاعُدًا.

وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى خَمْسَةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ التَّاءِ فِي أَوَّلِهِ وَالْأَلِفِ بَيْنَ
الْفَاءِ وَالْعَيْنِ.

وَبِنَاؤُهُ لِلْمُشَارَكَةِ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ فَصَاعِدًا.

مِثَالُ الْمِشَارَكَةِ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ

نَحْوُ:

تَبَاعَدَ زَيْدٌ عَنِّ

عَمْرٍو

. وَمِثَالُ الْمِشَارَكَةِ بَيْنَ الْإِثْنَيْنِ فَصَاعِدًا

نَحْوُ: تَصَالَحَ الْقَوْمُ.

النَّوعُ الثَّلَاثُ:

وَهُوَ مَا زِيدَ فِيهِ ثَلَاثَةٌ أَحْرَفٍ عَلَى الثَّلَاثِيَّ
وَهُوَ أَرْبَعَةُ أَبْوَابٍ:

البَابُ الْأَوَّلُ:

اسْتَفْعَلَ يَسْتَفْعَلُ اسْتَفْعَالًا، مَوْزُونُهُ اسْتَخْرَجَ يَسْتَخْرِجُ اسْتِخْرَاجًا. وَعَلَامَتُهُ
أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى سِتَّةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ الْهَمْزَةِ وَالسِّينِ وَالتَّاءِ فِي أَوَّلِهِ.
وَبِنَاؤُهُ لِلتَّعْدِيَةِ غَالِبًا، وَقَدْ يَكُونُ لَازِمًا. مِثَالُ الْمَتَعَدِّي
نَحْوُ: اسْتَخْرَجَ زَيْدٌ الْمَالَ. وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: اسْتَحْجَرَ الطَّيْنُ
وَقِيلَ: لَطَلَبَ الْفِعْلُ. نَحْوُ: اسْتَغْفِرُ اللَّهُ أَيَّ أَطْلَبُ الْمَغْفِرَةَ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى.

البَابُ الثَّانِي:

افْعَوْعَلَ يَفْعَوْعَلُ افْعِيعَالًا، مَوْزُونُهُ اعْشَوْشَبَ يَعْشَوْشَبُ اعْشِيشَابًا.
وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى سِتَّةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ الْهَمْزَةِ فِي أَوَّلِهِ وَحَرْفِ آخِرِ
مِنْ جِنْسِ عَيْنٍ فِعْلِهِ وَالْوَاوِ بَيْنَ الْعَيْنِ وَاللَّامِ. وَبِنَاؤُهُ لِمِثَالَةِ اللَّازِمِ لِأَنَّهُ يُقَالُ
عَشَبَ الْأَرْضُ

إِذَا نَبَتَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ فِي الْجُمْلَةِ، وَيُقَالُ
اعْشَوْشَبَ الْأَرْضُ إِذَا كَثُرَتْ نَبَاتُ وَجْهِ الْأَرْضِ.

البَابُ الثَّالِثُ:

افْعَوْلُ يَفْعَوْلُ افْعَوْلًا، مَوْزُونُهُ اجْلَوْدُ يَجْلَوْدُ اجْلَوْدًا.
وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى سِتَّةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ الْهَمْزَةِ فِي أَوَّلِهِ وَالْوَاوَيْنِ
بَيْنَ الْعَيْنِ وَاللَّامِ. وَبِنَاؤُهُ أَيْضًا لِمُبَالَغَةِ اللَّازِمِ لِأَنَّهُ
يُقَالُ:

جَلَدَ الْإِبِلُ إِذَا سَارَ سَيْرًا بِسُرْعَةٍ.

وَيُقَالُ:

اجْلَوْدَ الْإِبِلُ إِذَا سَارَ سَيْرًا بِزِيَادَةِ سُرْعَةٍ.

البَابُ الرَّابِعُ:

أَفْعَالٌ يَفْعَالٌ أَفْعِيْعَالًا، مَوْزُونُهُ أَحْمَارٌ يَحْمَارُ أَحْمِيرًا.
وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيهِ عَلَى سِتَّةِ أَحْرَفٍ بِزِيَادَةِ الْهَمْزَةِ فِي أَوَّلِهِ وَالْأَلِفِ
بَيْنَ الْعَيْنِ وَاللَّامِ وَحَرْفِ آخَرَ مِنْ جِنْسِ لَامِ فَعْلِهِ فِي آخِرِهِ،
وَبِنَاؤُهُ لِمُبَالَغَةِ اللَّازِمِ؛ لَكِنْ هَذَا الْبَابُ أَبْلَغُ مِنْ بَابِ الْإِفْعَالِ
لِأَنَّهُ يُقَالُ:

حَمَرَ زَيْدٌ إِذَا كَانَ لَهُ حُمْرَةٌ فِي الْجُمْلَةِ.

وَيُقَالُ: أَحْمَرَ زَيْدٌ إِذَا كَانَ لَهُ حُمْرَةٌ مُبَالَغَةً.

وَيُقَالُ: أَحْمَارَ زَيْدٌ إِذَا كَانَ لَهُ حُمْرَةٌ زِيَادَةً مُبَالَغَةً.

وَوَاحِدٌ مِنْهَا لِلرُّبَاعِيِّ الْمَجْرَدِ.

وَهُوَ بَابٌ وَاحِدٌ،

وَزُنُّهُ فَعْلَلٌ يُفَعِّلُ فَعْلَلَةً وَفَعْلَالًا، مَوْزُونُهُ دَخَرَجُ يُدَخِّرُ دَخْرَجَةً وَدَخْرَاجًا.
وَعَلَامَتُهُ أَنْ يَكُونَ مَاضِيَهُ عَلَى أَرْبَعَةِ أَحْرَفٍ بِأَنْ يَكُونَ جَمِيعُ حُرُوفِهِ أَصْلِيَّةً.
وَبِنَاؤُهُ لِلتَّعْدِيَةِ غَالِبًا، وَقَدْ يَكُونُ لَازِمًا.

مِثَالُ الْمِتَّعَدِيِّ نَحْوُ:

دَخَرَجَ زَيْدٌ الْحَجَرَ. وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: دَرَبَخَ زَيْدٌ.

وَالْمُتَعَدِّي:

هُوَ مَا يَتَجَاوَزُ فِعْلَ الْفَاعِلِ إِلَى الْمَفْعُولِ بِهِ.

وَاللَّازِمُ:

هُوَ مَا لَمْ يَتَجَاوَزْ فِعْلَ الْفَاعِلِ إِلَى الْمَفْعُولِ بِهِ بَلْ وَقَعَ فِي نَفْسِهِ .

مِثَالُ الْمُتَعَدِّي نَحْوُ: نَصَرَ زَيْدٌ عَمْرًا.

وَمِثَالُ اللَّازِمِ نَحْوُ: خَرَجَ زَيْدٌ.

Zeyd , Amr'a yardım etti.

Zeyd , çıktı.

Müteaddi fiil: Failin (öznenin) yaptığı işin, mefulu bihe (nesneye) geçtiği fiildir.

Lazım fiil : Failin işinin mefulu bihe geçmediği, o işin failin kendi üzerinde kaldığı fiildir.

حُرُوفِ الْحَلْقِ،

وَهِيَ سِتَّةٌ:

الْحَاءُ، وَالْخَاءُ، وَالْعَيْنُ، وَالغَيْنُ، وَالْهَاءُ، وَالْهَمْزَةُ.

وَمَعْنَى الْمِطَاوَعَةِ:

حُصُولُ أَثَرِ الشَّيْءِ عَنِ تَعَلُّقِ الْفِعْلِ الْمِتَعَدِّيِّ

بِمَفْعُولِهِ

نَحْوُ: كَسَرْتُ الزُّجَاجَ فَانكَسَرَ ذَلِكَ الزُّجَاجُ؛

فِيَنَّ انْكَسَارَ الزُّجَاجِ أَثَرٌ حَصَلَ عَنِ تَعَلُّقِ الْكَسْرِ

الَّذِي هُوَ الْفِعْلُ الْمِتَعَدِّيُّ.

Camı kırdım. O cam da kırıldı.

Mütavat ; Müteaddi filin taalluku sebebiyle filin eserinin meful üzerinde hasıl olmasıdır.

**Camın kırılması bir eserdir ki ,
Müteaddi olan kırmak filinin cama taalluku sebebiyle hasıl olmuştur**

Mubalağa

Zeyd'de az bir kızarıklık olduğu zaman , Zeyd kızardı denilir.
Zeyd'de çok kızarıklık olduğu zaman , Zeyd çok kızardı denilir. Bu örnekte
lazım bir fiilin
Mubalağası sözkonusudur

وَمَعْنَى التَّكَلُّفِ:

تَحْصِيلُ الْمَطْلُوبِ شَيْئًا بَعْدَ شَيْءٍ. نَحْوُ: تَعَلَّمْتُ
الْعِلْمَ مَسْأَلَةً بَعْدَ مَسْأَلَةٍ.

İlmi , mesele mesele öğrendim.

Tekellüf: Matlubu azar azar tahsil etmek ,bir şeyden sonra başka bir şey
yaparak ,
zorluk çekerek matlubu elde etmektir.

Mülhak;

Mülhak ile, mülhakin bih olan iki kelimenin mastarlarının aynı olması
,yani aynı vezinde gelmesi , sükun ve harekelerde aynı özellikleri taşıması
demektir.

وَأَعْلَمَ

أَنَّ كُلَّ فِعْلٍ

إِمَّا صَحِيحٌ،

وَهُوَ الَّذِي لَيْسَ فِي مُقَابَلَةِ فَائِهِ، وَعَيْنِهِ، وَلامِهِ

حَرْفٌ مِنْ حُرُوفِ الْعِلَّةِ وَهِيَ: الْوَاوُ، وَالْيَاءُ،

وَالْأَلِفُ، وَالْهَمْزَةُ، وَالتَّضْعِيفُ.

نَحْوُ: نَصَرَ.

وَإِمَّا مُعْتَلٌّ

وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ فِي مُقَابَلَةِ فَائِهِ حَرْفٌ مِنْ

حُرُوفِ الْعِلَّةِ،

نَحْوُ: وَعَدَ، وَيَسَرَ

وَأَمَّا أَجْوَفٌ

وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ فِي مُقَابَلَةِ عَيْنِهِ حَرْفٌ مِنْ
حُرُوفِ الْعِلَّةِ،

نَحْوُ: قَالَ، وَكَأَل.

وَأَمَّا نَاقِصٌ

وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ فِي مُقَابَلَةِ لَامِهِ حَرْفٌ مِنْ
حُرُوفِ الْعِلَّةِ،

نَحْوُ: غَزَا، وَرَمَى.

وَأَمَّا لَفِيفٌ

، وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ فِيهِ حَرَفَانِ مِنْ حُرُوفِ الْعِلَّةِ

وَهُوَ عَلَى قِسْمَيْنِ:

الأوّل:

اللّيفُ المقرُّونُ

وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ فِي مُقَابَلَةِ عَيْنِهِ وَلَا مِمَّ حَرْفَانِ مِنْ

حُرُوفِ الْعِلَّةِ،

نَحْوُ: **طَوَى**.

والثّاني:

اللّيفُ المفروقُ

وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ فِي مُقَابَلَةِ فَائِهِ وَلَا مِمَّ حَرْفَانِ مِنْ

حُرُوفِ الْعِلَّةِ،

نَحْوُ: **وَقَى**.

وَإِمَّا مُضَاعَفٌ

وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ عَيْنُهُ وَلَا مُمُّهُ مِنْ جِنْسٍ وَاحِدٍ،

نَحْوُ: مَدَّ،

أَصْلُهُ مَدَدَ حُذِفَتْ حَرَكَةُ الدَّالِ الْأُولَى ثُمَّ أُدْغِمَتْ

فِي الدَّالِ الثَّانِيَةِ.

وَالِإِدْغَامُ

إِدْخَالُ أَحَدِ الْمُتَجَانِسِينَ فِي الْآخَرِ.

وَهُوَ عَلَى ثَلَاثَةِ أَنْوَاعٍ:

النَّوْعُ الْأَوَّلُ: وَاجِبٌ: وَهُوَ أَنْ يَكُونَ الْحَرْفَانِ

الْمُتَجَانِسَانِ مُتَحَرِّكَيْنِ أَوْ يَكُونَ الْحَرْفُ الْأَوَّلُ سَاكِنًا

وَالْحَرْفُ الثَّانِي مُتَحَرِّكًا،

نَحْوُ: مَدَّ يَمُدُّ مَدًّا.

النَّوعُ الثَّانِي: جَائِزٌ: وَهُوَ أَنْ يَكُونَ الْحَرْفُ

الأوَّلُ مِنَ الْمُتَجَانِسِينَ مُتَحَرِّكًا، وَالْحَرْفُ الثَّانِي

سَاكِنًا بِسُكُونِ عَارِضٍ،

نَحْوُ: لَمْ يَمُدَّ

أَصْلُهُ لَمْ يَمُدُّ فَنُقِلَتْ حَرَكَةُ الدَّالِ الْأُولَى إِلَى الْمِيمِ

ثُمَّ حُرِّكَتِ الدَّالُ الثَّانِيَةُ إِمَّا بِالْفَتْحِ أَوْ بِالضَّمِّ أَوْ

بِالْكَسْرِ لِكَوْنِ سُكُونِهَا عَارِضًا، ثُمَّ أُدْغِمَتِ الدَّالُ

الأُولَى فِيهَا، فَصَارَ لَمْ يَمُدَّ بِالْإِدْغَامِ، وَيَجُوزُ لَمْ يَمُدُّ

بِالْفَكِّ.

النَّوعُ الثَّلَاثُ: مُتَّبِعٌ: وَهُوَ أَنْ يَكُونَ الْأَوَّلُ مِنَ

الْمُتَجَانِسِينَ مُتَحَرِّكًا، وَالثَّانِي سَاكِنًا بِسُكُونِ أَصْلِيٍّ،

نَحْوُ: مَدَدْتُ إِلَى مَدَدْنِ.

وَأَمَّا مَهْمُوزٌ

وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ أَحَدُ حُرُوفِهِ الْأَصْلِيَّةِ هَمْزَةً، نَحْوُ:

أَخَذَ، وَسَأَلَ، وَقَرَأَ.

فَإِنْ كَانَتْ الْهَمْزَةُ فِي مُقَابَلَةِ فَائِهِ

يُسَمَّى مَهْمُوزَ الْفَاءِ

وَإِنْ كَانَتْ فِي مُقَابَلَةِ عَيْنِهِ

يُسَمَّى مَهْمُوزَ الْعَيْنِ.

وَإِنْ كَانَتْ فِي مُقَابَلَةِ لَامِهِ

يُسَمَّى مَهْمُوزَ اللَّامِ.

وَيُقَالُ لِهَذِهِ الْأَقْسَامِ: الْأَقْسَامُ السَّبْعَةُ يَجْمَعُهَا هَذَا

الْبَيْتُ:

صَحِيحَسْتُ مِثَالَسْتُ وَمُضَاعَفٌ ... لَفَيْفٌ

وَنَاقِصٌ وَمَهْمُوزٌ وَأَجْوَفٌ

Fiiller , aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi, sahih, misal, ecvef, nakıs,lefif, muzaf, mehmuz olmak üzere yedi gruba ayrılmıştır. Bu sınıflandırmaya da , aksam-ı seb'a denilir.

AKSAM I SEB'A		
1	Sahih	نَصَرَ
2	Misal	وَعَدَ
3	Ecvef	فَالِ كَالِ
4	Nakıs	عَزَى رَمَى
5	Mekrun	طَوَى قَوَى
	Mefruk	وَقَى بَقَى
6	Muzaf	مَدَّ
7	Mehmuzul Fa-	أَخَذَ
	Mehmuzul Ayn-	سَكَلَ
	Mehmuzul Lam-	قَرَأَ

Sahih fiil, vav, ya, elif, hemze ve şeddeli harf ihtiva etmeyen fiildir.

Misal fiilin , faul fi'li mukabilinde illet harflerinden biri bulunur

Ecvef fiilin , aynul fi'li mukabilinde illet harflerinden biri bulunur.

Nakıs fiilin , lamul fi'li mukabilinde illet harflerinden biri bulunur

Lefif fiil , illet harflerinden ikisini birden taşıyan fiildir. Bu illet harfleri ,birbirine bitişik olursa mekrun lefif ,ayrı olursa mefruk lefif adını almaktadır.

Muzaf fiil, faul fi'li ile aynul fi'li mukabilinde aynı cinsten iki harfi bünyesinde taşımaktadır.

Muzaf fiillerde, idgam sözkonusudur.

İdgam;Aynı cinsten olan iki harfin birinin diğerine dahil edilmesidir.
İdgam üç çeşittir.

1-Vacib İdgam:Aynı cinsten olan iki harften evvelkisinin sakin , ikincisinin harekeli olması halinde gerçekleşir.

2-Caiz İdgam:Aynı cinsten olan iki harfin ,evvelkisinin harekeli, ikincisinin arız bir sukunla sakin olması halinde gerçekleşir.

3-Mümteni idgam (yasak idgam: Aynı cinsten olan iki harfin ,evvelkisi harekeli, ikincisi asli bir sukunla sakin olursa, idgam yapmak caiz olmaz.

Mehmuz fil:

faul fi'l , aynul fi'l veya lamul fi'l mukabilinde hemze taşımaktadır.
Hemzenin , mukabilinde bulunduğu mevkiye göre , mehmuzül fa, mehmuzül ayn, mehmuzül lam diye isimlendirilirler.

Aksamı seb'anın isimleri şu beyitte toplanmıştır.

**SAHIHAST Ü MISALEST Ü MUZAAF
LEFIE U NAKIS U MEHMUZ U ECVEF**

MASTARLAR

Basralı bilginlere göre , kelimelerin anası mastardır.
Mastarlar mimsiz ve mimli olmak üzere iki kısma ayrılırlar.

Sülasi Mücerred Fiillerin Mimsiz Mastar Vezinleri;

Bu mastarlar kuralsız (semai) olduklarından , ancak sözlüklerden elde edilebilirler

Sülasi Mücerred Fiillerin Mimli Mastar Vezinleri

Sülasi Mücerred Fiillerin Mimli Mastarları , Fiillerin , aksam-ı seb'adan hangi gurubda bulunduğuna ve muzarisinin aynul fiilin harekesine göre

مَفْعَلٌ
مَفْعَلٌ

Vezinlerinde gelir.

Sülasi Mücerred Fiiller Dışındaki Fiillerin , Mimli Mastar , İsm-i Zaman , İsm-i Mekan , İsm-i Meful Vezinleri ;

● Bu Fiillerin Muzarisinin mechulu alınır.
Muzaraat harfi ötreli bir mim ile değiştirilir.

مُكْرَمٌ يُكْرَمُ يُكْرِمُ أَكْرَمٌ

VASIL HEMZESİ

- Vasil Hemzesi, geçişlerde düşer, okunmaz.

أُوصل
همزةُ الوصل

VASIL HEMZESİ NERELERDE BULUNUR ?

1-Şu kelimelerde

2-Evvelinde vasil hemzesi bulunan hüması ve südasilerin , mazi ,matar ve emr-i hazırında

3-Sülasilerin emr-i hazırında

4-Tarif Lamında

إِنِّم
إِنِّب
إِنِّت

امْرَء

امْرَأَة
اثْنَيْنِ
اثْنَتَيْنِ

اسْمِ
اسْتِ
اِيْمُنِ

اسْتَخْرَجَ
اسْتَخْرَجًا
اسْتَخْرَجُ

أَنْصُرُ

أَنَّ

Mastardan türeyen 6 önemli kip:
Mazi, muzari, ism-i fail, ism-i meful, emr-i hazır, nehy-i hazır

نَصَرَ يَنْصُرُ نَاصِرٌ مَّنْصُورٌ
أَنْصُرُ لَأَتَنْصُرَ

5-Mükesser cem;

Müfredinin yapısına harf ilave etme veya harf noksanlaştırma, veya veya müfredinin harekelelerini değiştirme suretiyle yapılan cemdir. İki den fazlasına işaret eder.

Teksir iki kısımdır.

Killet : 3-10 arası

Kesret : 3- sonsuz arası

قلوب قلب
رسل رسول
أسد آسد

Malum Fiilden Emr-i Hazır Yapmak

- Muzaraat harfi hazf edilir,
- Kalan kelimedede ilk harf sakinse, ötreli bir vasıl hemzesi ilave edilir.

تَنْصُرُ نَصْرُ أَنْصُرُ

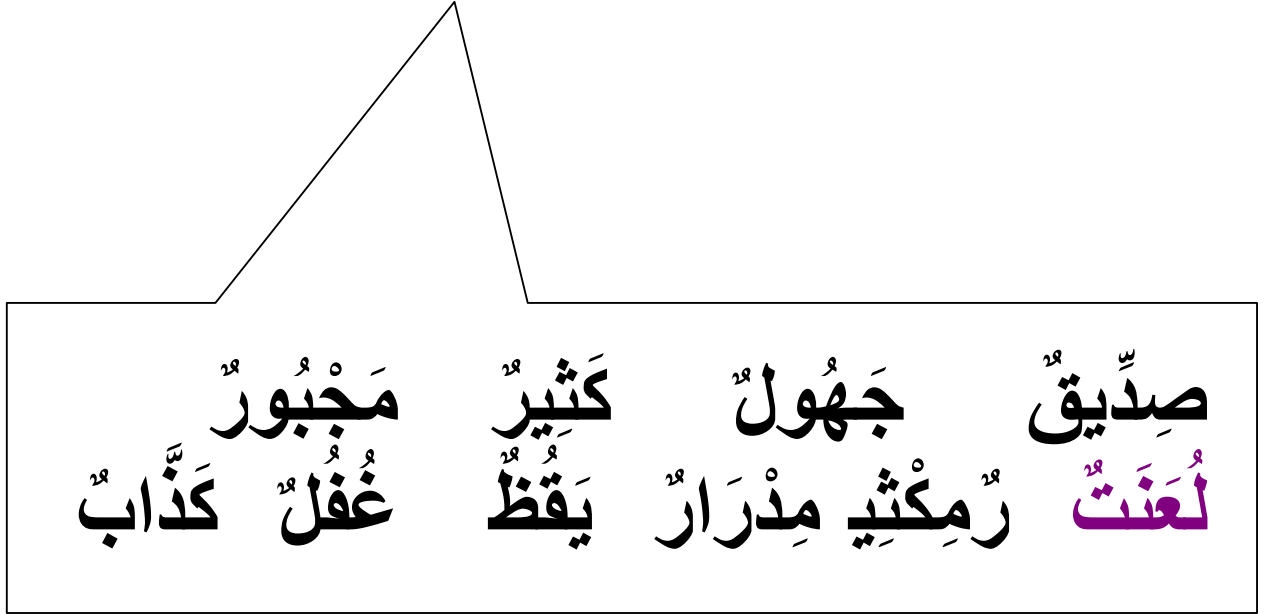
- Kalan kelimedede ilk harf harekeli ise olduđu gibi bırakılır.
- Son harf cezimlenir.

تُفَرِّحُ فَرِّحُ نُقَاتِلُ قَاتِلُ

- Mücerred Sülasilerde, aynulfiil mezmum ise ötreli bir vasıl hemzesi, meftuh ya da meksur ise esreli bir vasıl hemzesi ilave edilir.

تَنْصُرُ نَصْرُ أَنْصُرُ
يُفْتَحُ فِتْحُ إِفْتَاخُ
يَجْلِسُ جَلْسُ إِجْلِسُ

Mubalağalı İsmul fail Vezinleri

Müteaddi ve lazım Faslı

● Lazım fiil , dört şekilde müteaddi yapılır.	
1- başına hemze getirilerek if'al babına nakil ile	أخرج خرج
2- Sonuna harf-i cer getirilerek	خرج به
3- Aynul fiili şeddelenip tef'il babına nakledilerek	خرج
4- تفعّل ve تفعّل bablarında "ta" lar atılarak	تفعّل فعل تفعّل فعل

● Müteaddi fiilin lazım yapılması	
1-Müteaddi fiilin ta'diye sebepleri hazfedilir	
2-Müteaddi fiil , إنفعل babına nakledilir.	
3-فعلل babının başına "ta" getirilir.	فعل إنفعل
	فعل تفعّل

Bazı babların deęişik anlamları ihtiva etmesi

مُفَاعَلَةٌ babı		
1-Mufa'ale babı ,iki kiři arasında müřareket (ortaklık) içindir.	ناضلته	onunla ok atıřtıık
2-Bazen müřareket anlamı vermez.	عاقبت اللص	hırsızı cezalandırdım

تفاعل babı		
1-İki řey arasında ortaklık içindir	تصالح القوم yaptı	Kavim karřılıklı sulh
2-Bazan yapmacık davranıřlar için	تمارضت	Hasta gibi göründüm.

أفعل babının 'hemze'si	
1-Ta'diye (Müteaddilik)için	أكرم (İkram etti)
2-Sayruret (Oluş) için	أمشى الرجل (Adam yürür oldu)
3-Vicdan (Bulmak) için	أبخلته (Onu cimri buldum)
4-Haynuret (Zamanın Yaklaşması) için	أحصذالزرع (Hasat vakti yaklaştı)
5- İzale (Giderme) için	أشكيتة (Ondan şikayeti giderdim)
6- Duhul (Dahil Olma , Girme) için	أصبح (Sabaha girdi)
7- Kesret (Çokluk) için	ألبن الرجل (Adamın indinde çok süt var)

إستفعل babının "sin" i	
1-Talep (istemek) için	أستغفر الله Allah'tan(cc) bağışlanmak isterim.
2-Sual için	أستخبر Haber sordu .
3-Tahavvül(hal deęiştirme)için	أستخل Şarap, sirkeye dönüştü.
4-İtikat için	أستكرمه O'nun cömert olduğuna inandım
5-Vicdan (bulmak) için	أستجدت Onu güzel buldum.
6-Teslimiyet için	أسترجع القوم Topluluk Allah'a(cc) teslim olarak istirca etti.

Aksam-ı Seb'a	
Sahih Fiil	نَصَرَ
Misal Fiil	وَعَدَ
Ecvef Fiil	قَالَ
Nakıs Fiil	غَزَى
Lefif-i Mekrun Fiil	طَوَى
Lefif-i Mefruk Fiil	وَقَى
Muzaf Fiil	مَدَّ مَدَدَ
Mehmuzul Fa Fiil	اِخَذَ
Mehmuzul Ayn Fiil	سَعَلَ
Mehmuzul Lam Fiil	قَرَعَ

Önemli i'lal Kuralları

و

Vav Harekeli, öncesi Meftuh : Vav Elife Dönüsür

Vav Sakin öncesi Meksur : Vav (Ya) ya dönüsür

Vav Harekeli öncesi Sahih Sakin : Vavın Harekesi önceki harfe naklolur

Vavın Sukunu Gayr-ı Asli : Vav Meftuh Elife Dönüsür

Vav Harfi Gayr-ı mensub Son Harf öncesi Sahih Harekeli : Vav Sakin Kılmır

Vav Harfi Mensub : Vav harekelenir

Harekeli ve Sakin iki Vav birarada : Vav İdgam edilir

لَنْ يَغْزُوَ

مَغْزُوٌ وَمَغْزُوٌ

قَوْلَ

قِيلَ

يَقُولُ

يَخَوْفُ

يَغْزُوُ

ي

Ya harfi Harekeli öncesi Meftuh: Ya, Elife Dönüsür

Ya Harekeli öncesi Meksur: Ya Değişmez

Ya Sakin öncesi Mezmum : Ya (Vav) a dönüsür

Ya Harekeli öncesi Sahih Sakin : Ya' nın Harekesi, önceki harfe naklolur

Ya Gayr-ı Mensub Son Harf öncesi Sahih Harekeli: Ya Sakin Kılmır

Ya Harekeli öncesi Meftuh: Ya ,Elife Dönüsür

Ya Harfi Mensub: Ya Harekelenir

Ya harfi Harekeli öncesi Sakin Vav : Ya İdgam edilir

كَالَ كَيْلَ

خَشِي خَشِي

يُسِرُ يوسِرُ

يَكِيلُ يَكِيلُ

يَزِمِي يَزِمِي

يَخْشِي يَخْشِي

لَنْ يَزِمِي

مَرْمِي مَرْمِي

ع

**Hemze Sakin öncesi Meftuh : Hemze , Elife
Dönüsür**

**Hemze Sakin öncesi Meksur : Hemze , (Ya) ya
dönüsür**

**Hemze Sakin öncesi Mezmum : Hemze (Vav) a
dönüsür**

Hemze Harekeli : Hemzenin Harekesi Degişmez

**Hemze Harekeli öncesi Sakin : Hemze Hali üzere
kahr, ya da harekesi öncesine naklolur.**

يَأْكُلُ يَأْكُلُ

إِعْذِنُ إِعْذِنُ

يُؤْمِنُ يُؤْمِنُ

قَرَأَ

إِسْءَلُ إِسْءَلُ

BİNA ÖRNEK CÜMLELER

Zeyd , Amr'a yardım etti.

Zeyd , çıktı.

Müteaddi fiil: *Failin (öznenin) yaptığı işin, mefulu bihe (nesneye) geçtiği fiildir.*

Lazım fiil :*Failin işinin mefulu bihe geçmediği, o işin failin kendi üzerinde kaldığı fiildir.*

Zeyd , Amr'i dövdü..

Zeyd , oturdu.

Zeyd , meseleyi bildi.

Zeyd , korktu.

Zeyd ,güzel oldu.

Zeyd , Amr'i faziletli zannetti.

Zeyd , varis oldu

Zeyd , Amr'a ikram etti.

Adam, sabahladı..

Kesret (çokluk) bazen fiilde olur.

Zeyd , kabeyi çok tavaf etti..

Kesret (çokluk) bazen failde olur.

Çok deve öldü

Kesret (çokluk) bazen mefulde olur

Zeyd, çok kapı kapattı.

Zeyd , Amr ile vuruştı.

Allah (cc) , onları öldürdü.

Mütavat ; *Müteaddi* fiilin *taalluku* sebebiyle fiilin eserinin *meful* üzerinde hasıl olmasıdır.

Camın kırılması bir eserdir ki ,
müteaddi olan kırmak fiilinin cama *taalluku* sebebiyle hasıl olmuştur.

Camı kırdım. O cam da kırıldı
Develeri topladım. O develer de toplandılar.

Zeyd'de az bir kızarıklık olduğu zaman , *Zeyd kızardı* denilir.
Zeyd'de çok kızarıklık olduğu zaman , *Zeyd çok kızardı* denilir. Bu örnekte lazım bir fiilin *Mubalağası* sözkonusudur

Zeyd kırmızılaştı.
Zeyd tek gözlü oldu
İlmi , mesele mesele öğrendim.

Tekellüf: Matlubu azar azar tahsil etmek ,bir şeyden sonra başka bir şey yaparak , zorluk çekerek matlubu elde etmektir.

Zeyd, Amr'dan uzaklaştı.
Kavim, kavimle sulh etti, barıştı.
Zeyd , malı çıkardı.
Çamur taşlaştı.
Allah'tan (cc) bağışlanmamı istiyorum.

Arz üzerinde az nebatat bittiği zaman ,
“*Arz yeşillendi* “
denilir. Arz üzerinde çok nebatat bittiği zaman ,
“*Arz çok yeşillendi, yemyeşil oldu* “
denilir

Develer az bir süratle yürüdüğü zaman
“*Develer yürüdü*” denilir.
Develer süratli yürüdüğü zaman
“*Develer çok hızlı yürüdü*”
denilir.

Zeyd'de az bir kızarıklık olunca,

“ Zeyd , kızardı ”

denilir.

Zeyd'de fazla kızarıklık olunca,

“ Zeyd , çok kızardı ”

denilir.

Zeyd'de çok fazla kızarıklık olunca,

“ Zeyd , çok fazla kızardı, kıpkırmızı oldu ”

denilir

Zeyd, taşı yuvarladı.

Zeyd, boynunu büktü

Mülhak; *Mülhak* ile, *mülhakun bih* olan iki kelimenin mastarlarının aynı olması ,yani aynı vezinde gelmesi demektir.

Burada açıklanacak olan *mülhak*

altı babın hepsinin vezni, *rubai mücerred* vezni ile , *sükun* ve *harekelerde* aynı özellikleri taşımaktadır.

Zeyd , yaşlandı, güçsüz kaldı.

Zeyd kalemi yardı, yani şakk etti

Zeyd, Kur'an'ı aşikar okudu.

Zeyd sürçtü, ayağı kaydı

Zeyd , gömleği giydirdi.

Zeyd , kafası üzere uyudu.

Taşı yuvarladım, o taş da yuvarlandı.

Develeri, geri çevirerek topladım.

O develer de geri dönerek toplandılar.

Adamın cildindeki tüyler biraz hareketlenip dikildiği zaman ,

“ Adamın derisi ürperdi ”

denilir.

Adamın cildindeki tüyler mubalağa ile intişar edince ,

“ Adamın derisi çok ürperdi ”

denilir.

Zeyd , gömleği giydi, O gömlek de giyildi.

Ona çorap giydirdim, O da çorabı giydi.

Zeyd, şeytana uydu

*Zeyd, kafası üzerine uyudu.
Zeyd, sallanarak yürüdü.
Zeyd, kafası üzerine uyudu.*

Adam göğsünü biraz dışarı çıkarıp sırtını içe çektiği zaman
“ *Adam kasıldı, çıkık göğüslü oldu* “
denilir.

Adam göğsünü dışarı mubalağa ile (çok miktarda) çıkarıp sırtını içe çektiği
zaman ise
“ *Adam mubalağa ile kasıldı, çıkık göğüslü oldu* “
denilir
Onu ensesi (kafası) üzerine attım, O da kafası üzerine düştü.

**Sahihast ü misalest ü muzaaf
Lefif u nakıs u mehmuz u ecvef**

نَصْرُ زَيْدٍ عَمْرًا	Çok kere müteaddî, Az kere lazım için	نَصْرَ يَنْصُرُ	1
جَلَسَ زَيْدٌ	"	ضَرَبَ يَضْرِبُ	2
دَهَبَ زَيْدٌ	"	فَتَحَ يَفْتَحُ	3
وَجِلَ زَيْدٌ	"	عَلَّمَ يُعَلِّمُ	4
حَسِنَ زَيْدٌ	Ancak lazım için	حَسُنَ يَحْسُنُ	5
حَسِبَ زَيْدٌ عَمْرًا فَاضِلًا وَرِثَ زَيْدٌ	Çok kere müteaddî, Az kere lazım için	حَسِبَ يَحْسِبُ	6

أَكْرَمَ زَيْدٌ عَمْرًا	Çok kere müteaddî, Az kere lazım için	أَكْرَمَ يَكْرِمُ إِكْرَامًا	1
طَوَّفَ زَيْدٌ الْكَنْعَةَ نَوْتًا إِذْ لَمْ يَلِكْ	FİİL, fail ve mefulde çokluk için	طَوَّفَ يَطْوِفُ تَفْرِيجًا	2
فَاتَلَ زَيْدٌ عَمْرًا	Çok kere iki kişi arasındaki mürekket, az kere vahid için	فَاتَلَ يَفَاتِلُ مَقَاتِلَةً وَفَاتِلًا وَفَاتِلًا	3

كَسَرْتُ الرَّجُلَ فَانْكَسَرَ ذَاكَ الرَّجُلُ	Mütaveat için	انْكَسَرَ يَنْكَسِرُ انْكَسَارًا	1
جَمَعْتُ الْإِبِلَ فَاجْتَمَعَ ذَاكَ الْإِبِلُ	"	اجْتَمَعَ يَجْتَمِعُ اجْتِمَاعًا	2
حَمَزَ زَيْدٌ إِحْمَرَ زَيْدٌ إِحْمَرًا	Lazımın mubalağası, Elvan ve uyub için	احْمَرَ يَحْمِرُ احْمِرًا	3
تَلَّحَ الْعِلْمَ مَسْئَلَةً بِمَسْئَلَةٍ	Tekellüf için	تَلَّحَ يَتَلَّحُ تَلَّحًا	4
تَبَاعَدَ زَيْدٌ عَمْرًا فَتَبَاعَدَ	İki veya çok kişi arasındaki müsareket için	تَبَاعَدَ يَتَبَاعَدُ تَبَاعُدًا	5

اسْتَخْرَجَ زَيْدٌ الْمَالَ اسْتِخْرَاجًا	Çok kere müteaddî, Az kere lazım ve bir işin yapılmasını talep için	اسْتَخْرَجَ يَسْتَخْرِجُ اسْتِخْرَاجًا	1
عَسَى الْأَرْضُ إِعْسَوْشَى أَعْيِشًا	"	اعْسَوْشَى يَعْشَوْشَى اعْيِشًا	2
جَلَدَ الْإِبِلَ إِجْلَادًا	Lazımın Mubalağası için	اجْلَدُوا يَجْلُدُونَ إِجْلَادًا	3
احْمَرَّ زَيْدٌ إِحْمَارًا	"	احْمَرَّ يَحْمَرُّ احْمِرًا	4

RUBAİ MÜCERRED, RUBAİ MEZİD BABLAR

دَرْجِ زَيْدٍ	درج زيد الحج	Çok kere müteaddî az kere lazîm	درج زید الحج	فَعَلَّةٌ	4
---------------	--------------	---------------------------------	--------------	-----------	---

دَرْجُ زَيْدٍ أَجْمَرٌ	درج زید اجمر	Mütaveat için	درج زید اجمر	فَعْعَلَا	4+1
------------------------	--------------	---------------	--------------	-----------	-----

حَوْثُ الْأَيْلِ فَأَخْرَجْتَهُمُ ذَاكَ الْأَيْلِ	حوض الایل فأخرجهم ذاك الایل	Mütaveat için	اخرجهم اخرجهم اخرجاما	اَفْعَلَلَا	1
فَشَعَرَجَلًا الرَّجُلُ اِفْشَعَرَجَلًا الرَّجُلُ	فشعرجل الرجل افشعرجل الرجل	Lazımın mubalağası için	افشعر افشعرا	اَفْجَلَلَا	2

ASLEN SÜLASİ OLUP (a) RUBAİ MÜCERREDE VE RUBAİ MEZİDEN (b)

حَوْثُ زَيْدٍ	حوض زيد	Sadece lazım için	حوض زيد حوض حوثة وحقا لا	فَوَعَلَا	1
بَيَّطُ زَيْدٌ الْقَامُ اِى شَقَهُ	بيط زيد القام اى شقه	Sadece müteaddî için	بيط بييط بييط وييطا را	فَعَعَلَا	2
جَهْرُ زَيْدٍ الْقُرْآنُ	جهور زيد القرآن	"	جهور جهور جهورة و جهورا	فَعَوَلَا	3
عَثِيرُ زَيْدٍ	عثير زيد	Sadece lazım için	عثير عثير عثيره و عثيرا	فَعَعَلَا	4
جَلْبُ زَيْدٍ الْجَلْبَابُ	جلب زيد الجلباب	Müteaddî için	جلب جلب جلبه و جلبا با	فَعَلَلَا	5
سَلْفُ زَيْدٍ اِى نَامَ عَلَ فَقَاهُ	سلف زيد اى نام على فقه	Lazım için	سلف سلف سلفية و سلفاء	فَعَعَلَا	6

تَجَلَّبُ زَيْدٌ فَتَجَلَّبُ ذَاكَ الْجَلْبَابُ	تجلب زيد فتجلب ذاك الجلباب	Mütaveat için	تجلب تجلب تجلبا	تَفَعَّلَا	1
جَوْرَبَةُ جَوْرَبٌ	جوربة جورب	"	جورب جورب جوربا	تَفَوَعَلَا	2
شَيْطَانُ زَيْدٍ	شيطان زيد	Sadece lazım için	شيطان يشيطان شيطانا	تَفَعَّعَلَا	3
رَهْوَاكُ زَيْدٍ	رهواك زيد	"	رهواك يرهواك رهوكا	تَفَعَّوَلَا	4
تَسَلَّقُ زَيْدٌ اِى نَامَ عَلَ فَقَاهُ	تساق زيد اى نام على فقه	Lazım için	تساق تساق تساقا	تَفَعَّجَلَا	5

فَحَسَّ الرَّجُلُ اِقْعَسَسَ الرَّجُلُ	فحس الرجل اقعسس الرجل	Lazımın mubalağası için	اقعسس اقعسس اقعساسا	اَفْعَلَلَا	1
سَلَقْتُهُ فَأَسَلَقُ اِى وَقَعَ عَلَ فَقَاهُ	سلقته فاسلق اى وقع على فقه	Mütaveat için	اسلق اسلق اسلقا	اَفْجَلَلَا	2

AKSAMI SEBA

1	Sahih	نَصْرَ
2	Misal	وَعَدَ
3	Ecvef	فَالَ كَالَ
4	Nakıs	عَزَى رَمَى
5	Lefif	Mekrun طَوَى قَوَى
		Mefruk وَقَى بَقَى
6	Muzaf	مَدَّ
7	Mehmuz	Mehmuzul Fa أَخَذَ
		Mehmuzul Ayn سَأَلَ
		Mehmuzul Lam قَرَأَ

A K S A M I S E M A N I Y E

